

i den Hovedbetragtning, at det vilde være gavnligt, om Bestyrelsen af Hæren og Flaaden var paa samme Haand, men lad os erindre, at det Spørgsmaal har været til særlig Forhandling her. Det Forslag har givet Anledning til en Adresse, henvendt til Hans Majestæt, og Kongen har beredvillig imødekommet Thingets Ønske og indført denne Ordning; men efterat den har været prøvet i nogen Tid, er man gaaet tilbage til den gamle Ordning, og i den Regering, som gav sit Minde til, at der atter blev en særlig Marineminister og en særlig Krigsminister, sad Mænd, der havde været blandt dem, der stærkest havde talt for at faae de to Ministerier flaaede sammen, men med den Erfaring, de havde gjort, havde set, at det ikke ret vel lod sig gjøre at fastslaa det, men at man burde gaa tilbage til den gamle Ordning. Hovedsagen, hvorfor jeg har fremhævet dette, er, fordi jeg mener, at dersom man har en Person, der kan bestyre det paa en fyldestgjørende Maade for Rigsdagen og Fædrelandet, skal man gjøre det, men har man det ikke, maa man lade være. Man kan ikke fremsætte Sammensmeltinger som et Princip, men maa betragte det som et rent personligt Spørgsmaal, og saa længe man behandler det som et rent personligt Spørgsmaal, skal jeg være med. Vi have ikke haft Gavn af, at de to Ministerier have været flaaede sammen; vi have ikke set, at der har været bedre Fremskridt for hvert især af de to Aabener, fordi de have været flaaede sammen og ikke været adskilte. Jeg har med stor Tilfredsstillelse hørt det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 1ste Valgkreds (Thomsen), som har været Fællesminister, idag og ved flere Leiligheder varmt og indtrængende tale for Flaadens Udvikling; men det er min Overbevisning, at naar Flaaden i dette Øieblik staar tilbage, ligger en Del af Skylden deri, at dens og Hærens Bestyrelse have været flaaede sammen. Den Mand, som begyndte dermed, og som fremkom med det i Theorien smukke saakaldte 12-Fods System, har gjort Flaadens Udvikling mere Skade, end der vistnok nogenstinde har været hans Hensigt eller Tanke, idet jeg tværtimod tror, at han har villet gjøre Flaaden Gavn, men jeg har netop været i den Stilling, at jeg fra denne samme Plads har kæmpet varmt mod General Naasløff, da han fremkom med dette System her. Det viste sig vel at være en smuk Theori, men som ikke kunde føres igjennem i Praxis, og som faldt til Jorden. Den eneste ældre Søofficer, som han havde været i Stand til at vinde, og som blev Direktør for Marineministeriet, var selv med til Mæret efter at fremkalde Forslaget om Pantserflibe; han havde altsaa da fuldstændig forladt Systemet, og i Sverige, hvor General Naasløff havde faaet Kundskab om disse smaa Skibes fortrinlige og gode Nytte, og hvor man arbejdede paa dem, er der ganske nylig sket et Ministerflifte, vistnok navnlig af

Hensyn til, at man har set, at det ikke kunde bruges. Dette 12-Fods System har spøget i Hovedet paa en saadan Maade — jeg indrømmer, at det er en Theori, der er smuk, men den lader sig ikke praktisk udføre, — at det har virket til, at vor Flaade ikke har udviklet sig saa meget, som den kunde. Der er endnu en anden Hindring fra det ærede Medlems Side eller en anden Indvending, om jeg saa maa kalde det; det er den, at vi havde hele vort Værst liggende her ved Kjøbenhavn, og saalænge det laa her ved Kjøbenhavn, kunde vi ikke koncentrere os paa en saadan Maade, at vore Ting samlede paa eet Sted, som vi kunde besætte sikkert mod et fjendeligt Angreb. Vi skulle derfor flytte vort Værst hen til et andet Sted i Landet, men medens vi gjorde det, skulde vi forlade den Tanke, vi have om et Skibsbygningsværst, og kun indrette det til et Reparationsværst. Det er et Spørgsmaal, som flere Gange er kommet frem her, saa jeg har haft Leilighed til at udtale mig om det. Man vil ikke have et Skibsbygningsværst men et Reparationsværst. Men jeg spørger nu de Herrer, som ville stride til denne Forandring: Hvori bestaar Forskjellen mellem et Skibsbygningsværst og et Reparationsværst? Menningen med vort Værst er ikke og har ikke været andet i Hovedsagen end at være et Reparationsværst. Dersom man kunde indrette det saaledes, at Skibene kunde bygges paa private Værster under den fornødne Kontrol, vilde der vist fra Marinens Side ikke være noget i Veien derfor. Hvad der er af Vigtighed, er at kunne vedligeholde og istandsætte Skibene, men for at kunne gjøre dette, behøves de samme Apparater, Værstede og Maskiner som til at bygge Skibene; en Dof — en af de kostbareste Ting paa Værftet, — en Ophalingsbedding og Maskinværksteder, hvor man kan bue Pantserpladerne, forfærdige og smede store Stykker til Skibene, det er altsammen lige saa nødvendigt og vel mere paa et Reparationsværst end, hvor Skibene bygges, thi der behøver man kun at have de Bedding, hvorpaa Skibene fra først af opføres. Naar vi altsaa skulle flytte Værftet, maa vi flytte Alting hen til et andet Sted. Men vi behøve ikke at gaa langt for at se, hvilke Beføstninger det vil medføre, thi i Lybskand, hvor man som bekendt arbejder meget stærkt paa at kasse sig Orlogsværker, der har man godt Begreb om, hvor mange Millioner pr. Thal er man skal kaste i Sandet ved Wilhelmshafen eller i Vandet ved Kiel, før man faar Noget, man kan benytte, og om hvorlænge det varer, inden det kan bringes i Stand. Altsaa den Ting at flytte Værftet hen til et andet Sted, tror jeg vil være meget mere beføsteligt end at beskytte det Værst, vi en Gang have, med gode Forter ud imod Søen. Men Kronen paa de ærede Herrer's Modstand, som jeg nu har omtalt, det ærede Medlem for Hæstens Amts 6te Valgkreds (Bojsen) og Bølle Amts 2den Valgkreds (Berg), som dog